Poštarina plaćena u gotovom

Vjesnik biskupije đakovačke

God. VI. Đakovo, siječanj 1953. Broj 1

Saul

Izraelci su tražili preko Samuela od Gospodina Boga sebi kralja. Božje se oko zaustavilo na mladom i lijepom Saulu iz plemena Benjaminova. Nijedan između sinova Izraelovih nije bio ljepši od njega, toga mladoga čovjeka, i što je Gospodinu Bogu bila najbolja garancija prikladnog oruđa, to je bila njegova poniznost i skromnost. Kao u neprilici i zabuni, govori Samuelu, kad mu ovaj očituje Božju želju: Ja sam samo Benjaminovac, iz najmanjega plemena Izraelova, i porodica je moja najmanja između svih porodica plemena Benjaminova.

Da ga dovede na njegovo ređenje, odnosno, pomazanje za kralja, Bog se poslužio magaricama, koje su se izgubile, slugom, koji ga je savjetovao, da se uputi Samuelu, djevojkama, koje su im kazale, gdje se Samuel nalazi. Gospodin Bog zaista izabire često puta originalne puteve, da svoje odabranike dovede upravo onamo, kamo On hoće, a da oni toga nisu niti svijesni.

Dan ređenja — pomazanja — bio je divan. Rano jutro je davalo prekrasni izgled Božjega hrama — cijele prirode, a dva su se čovjeka, Samuel i Saul, našli jedan pored drugoga. Samuel uze uljanicu, izli mu je na glavu, poljubi ga i reče: Ovim te pomaza Gospod za kneza nad vlasništvom svojim... Tada će duh Gospodnji doći na te. Ti ćeš s njima (prorocima) pasti u zanos i pretvorit se u drugoga čovjeka... Kad on okrenu leđa, da ode od Samuela, preokrenu mu Bog njegovo srce.

Da je i iza toga Saul ostao onaj mali Saul, svijestan, da je sva njegova veličina od Boga, vidi se po njegovom vladanju na dan njegove svečane proklamacije za kralja, kada je kockom Gospodin Bog pripustio, da bude izabran, a on se jadnik sakrio za prtljagom, da ga ne nadju. Našlo se ljudi, koji su govorili: Što nam taj može pomoći? Pa kad su ga i prezirali i nisu donijeli darove, on se pričinja, kao da ništa o tome ne zna, jer je svijestan, da oni imaju pravo, ako gledaju samo na njegov rod i podrijetlo, a ne na milost odredbe Božje (Cfr 1 Reg 10)

Zaista, kako je simpatičan i drag Saul u toj svojoj poniznosti i gotovo bespomoćnosti, ali i po svojem posvemašnjem predanju Bogu, kao izvoru sve svoje veličine i snage.

Misiju, koju mu je Gospodin Bog namijenio riječima: On će izbaviti moj narod iz ruke Filisteja, jer hoću da budem milostiv svojemu narodu- ispunio je potpuno. Sveto Pismo sažeto veli: Kuda god se okrenuo - pobjeđivao je!

Kada je ta nutarnja harmonija između Božje volje i Saulova života počela prelaziti u disharmoniju? Kada su se ta dva savršena saveznika našla u protivničkom taboru? Kada je nezaustavljivi lijet prema nebu bio zamijenjen munjevitim prema vječnoj propasti? Kada je započela nutarnja apostazija od Boga, iako je naizvan Saul i dalje stajao kao Božji pomazanik i vodio ratove Gospodnje; iako je bio okružen sjajem i silom Božjega duha?

Koji su bili tome uzroci, koji su pripravili teren, da na javu izbije u svoj svojoj vulkanskoj snazi skrivena napetost između Saula i Gospodina Boga? Da li su tome bile krive pobjede, koje su mu zaslijepile oči razuma i vjere, da ne vidi, čijom ih pomoću dobiva? Da li je tome bilo krivo

srce, koje se ispunilo prizorima lijepih žena i djevojaka, koje su dolazile sa frulama i citarama, da u pjevanju i plesu slave veličinu Saulovu, i odaju priznanje njegovoj hrabrosti, kao i svojoj zahvalnosti i ljubavi? Da li je to ona ista igra sreće, kao kod svih skorojevića, koji ubrzo zaboravljaju svoje podrijetlo, svoje sposobnosti i pomoć, uz koju su se domogli vlasti, pa vrlo brzo padaju uništeni vlastitim oružjem?

Što se u Saulu odigralo — to će ostati vječnom tajnom, ali posljedice su doskora postale vidljive, kako u odnosu Saulovom prema Bogu, tako i Boga prema Saulu... Nutarnja dinamika otpada dobiva i vanjska obilježja...

1. *Saul sebi uzurpira pravo primositi žrtve, iako neovlašten, jer nije svećenik!*
2. *Podiže sebi spomenik u Karmelu na uspomenu svojih pobjeda. A šta je značilo onda podizati sebi kip, nego ujedno tražiti, da se prizna tome kipu božanska čast! Ti Bog — ja bog! Ti imaš svoje štovatelje — i ja svoje!*
3. *Dopušta i direktnu nepokornost prema Gospodinu Bogu, kad Ga ne sluša u ratu s Amalečanima. Njegova je volja njemu preča nego Božja. Saul veći od Boga. A što je najtragičnije, on veli Samuelu: Ako sam i pogrješio, učini mi ipak čast pred starješinama naroda mojega i pred Izraelom, i vrati se sa mnom, da se poklonim Gospodinu Bogu tvojemu! Šta znači taj izraz „tvojemu", ako ne: Ja sam obračunao s tim djetinjarijama i tom zaostalošću! Bog nije ništa za Saula, jer je on sam sebi sve! Time zapravo Saul pokapa Boga i Njegove zakone!*

Što na to Bog? Daje samo ono, što Saul želi: Duh Gospodnji odstupi od Saula i stade ga mučiti zao duh! A posljedice su bile strahovite... (Cf 1 Reg 15).

Saul zapada u ubitačnu duševnu depresiju i melankoliju, jer je svijestan, da je odbačen. Naizvan je još sve isto i sada, pa ipak je sve drugačije: On je odbačeni kralj!

No, njega muči još i druga velika neizvjesnost: Tko je njegov nasljednik? On bi ga htio likvidirati! Vidi se veličina zaslijepljenosti, do koje ga je dovela njegova strast oholosti, da si utvara, da će moći pomrsiti Božje račune i na taj način indirektno prisiliti Boga, da ga uzme opet sebi za saveznika...

Doskora je stao naslućivati o kome se radi... Mahnitao je u svojoj kraljevskoj palači od bijesa tražeći načina, da svoga suparnika ukloni... Kad ga nije pogodilo njegovo koplje, tada se služi lukavošću. Stavlja Davida na čelo vojske i obećaje mu za hrabrost svoju kćer za ženu misleći, da će David gdjegod u boju pasti...

No, to mu također ne polazi za rukom. Sada nastupa otvoreno govoreći, da želi ubiti Davida. I, kada mu to ne uspijeva, vidi svuda svoje neprijatelje, koji su se protiv njega urotili, pa krvoprolićem nad svećenicima — služeći se starom parolom — da su svećenici politička sila prvoga reda — nastoji sebe održati na površini... Mobilizira čak i cijelu vojsku, da svoga protivnika uništi... Cijelu svoju životnu energiju više ne ulaže u to, da oslobađa narod od filistejskog ropstva, nego da svoje interese provede unatoč Božjoj očitoj volji! Saul se ustremio svom svojom silom, podižući visoko svoju šaku — protiv nebu i Božjeg Pomazanika.

Saulova nemoć i bijeda, koja naviješta potpunu tragediju, gotovo pobuđuje sažaljenje, kada se u gluho doba noći, preobučen u običnoga čovjeka, upućuje vračari, tražeći spas u natprirodnim silama. On, Saul, bespomoćan zaziva duh onoga, koji je nekada — da, bilo je to davno, ali tada je bilo jutro, i sunce je izlazilo, da osvijetli Božji hram, svijet — navijestio njegovo odabranje... I dolazi duh Samuelov, ali zato, da mu sada objavi njegovu definitivnu osudu: Gospod trga iz tvoje ruke kraljestvo... jer nijesi slušao zapovijedi Gospodnje... Sutra ćeš sa sinovima svojim biti kod mene...

Epilog: Na razbojištu leži mrtav kralj sa svojim sinovima i nasljednikom prijestolja, divnim i dragim Jonatom, koji je mogao u drugim okolnostima, a sa svojim sposobnostima uma, srca i tijela, biti možda veći od Davida. Narod se sav zavio u tugu radi poraza i izgubljenih sinova... A povrh toga bi se mogao staviti natpis: Superbia periit! — Upropastila me je moja oholost! Mene pomazanika Božjega!

Stojimo na tom velikom grobu zajedno s Davidom i ponavljamo njegove riječi: „Gore Gelboe! Ne padala rosa niti dažd na vas, niti na polja puna ploda prvoga: jer tamo leže štitovi junaka, — štit Saulov, kao da ne bi bio nikada pomazan uljem. zaštrapan krvlju pobijenih, mašću junaka. Nikada se nije vraćala natrag strijela Jonatina; nikada nije dolazio kući mač Saulov bez uspjeha. Jest, Saul i Jonata, mili i dragi: kao u životu, tako se i u smrti ne rastaviše! Brži su bili od orlova, jači od lavova" (2 Reg 1,21-23). To je i sudbina tolkih divnih mladih i starih svećenika, koje je strast oholosti dovela do propasti. Svećeniče, i ti si samo čovjek! Dobro pazi, da i ti ne bi tim putem!

Vita Spiritualis

Zapreke na putu prema savršenosti

Kraljevstvo Božje nije ovdje za one, koji se smatraju pravednima, nego za one, koji to žele biti. Ovdje se može izliječiti sve što je u čovjeku slijepo, gluho, nečisto. Ali ljudi moraju nositi u srcu težnju za ozdravljenjem, pružati ruke i dozivati: »Isuse, Sine Davidov, smiluj mi se!«

(Emil Fidler)

Svećenik mora ozbiljno težiti za što potpunijom i većom savršenošću. Na to ga obvezuje zapovijed i želja samoga Gospodina *Boga*. Želja je to *Crkve*, koja ga je pozvala, da po svetom ređenju preuzme ulogu Posrednika između Boga i ljudi, nastavljajući tako onu funkciju, koju je započeo Krist svojim životom na zemlji. To je konačno i najintimnija želja naše vlastite *savjesti*, koja je tek onda mirna, kada se u našoj nutrini i vanjštini potpuno odrazuje slika Krista, Velikog Svećenika.

Pa ipak, ipak, usprkos tih velikih objektivnih i subjektivnih obveza, želja, poticaja, a i sredstava, koja nam stoje na raspolaganju, mi, uglavnom ostajemo ili na početku, ili stajemo - rekli bismo - preumorni i siti puta prema savršenosti. Zadovoljavamo se, da budemo obični ljudi, a s isprikom, da ne želimo biti čudaci i umišljene glave, jer smo tobože uvidjeli, da smo se na tome putu namjerili na nepremostive zapreke, koje mi, konkretni ljudi u konkretnim okolnostima, sa svojom ćudi, sa svojom naravi, sa svojim talentima, sa svojim slabostima, sa svojim grijesima, sa svojim napastima, nikako ne možemo premostiti. . . Zato je najpametnije vratiti se natrag i sada, kao razboritiji i iskusniji, odvraćati i one druge, koji su se uputili tim putem, kao i mi u svoje vrijeme. . .

Da li smo zaista osuđeni na to rezignirano sjedenje ukraj puta? Dali su uistinu pred nama takve zapreke, koje mi ne možemo nikako slomiti, zaobići i prijeći, pa makar i preskočiti? Da li je teret, koji smo na put ponijeli ili sami, ili kojeg su nam drugi naprtili, tako velik, da moramo nužno pod tim smalaksati? Zar smo zaista osuđeni na polagano umiranje, jer, „mrijet ti ćeš, kad u ideale svoje staneš sumnjati" (Kranjčević)?

Pogledajmo neke od tih zapreka.

I. OSJEĆAJ MALOVRIJEDNOSTI

Neke ljude naprosto paralizira na putu prema savršenosti pomisao na njihovu nasljednu ili stečenu baštinu, koju nose u svom biću. Analizirajući sami sebe, dolaze do zaključka, da takvi ljudi kao što su oni, nisi sposobni za nešto više i bolje. Pomisao na to ih žalosti i ojađuje, a zahtjevi sa strane poglavara, pa i sa strane Božje, znadu ih ogorčiti. Postaju cinici i prema sebi i prema drugima.

„Et in Deo meo transgrediar murum!" (Ps 17,30).

Da to nije i ne smije biti nepremostiva zapreka, pokazuje nam jasno genealogija, koju nam navodi sv. Matej na početku svog evanđelja. Najprije je pažljivo pročitajmo. (Vidi Matth 1,1-16).

Kako je slavna loza iz koje potječe Isus! Abraham. . . Jakov. . . David. . . Salamon. . . Jozija. . . Ako je istinito ono načelo, da u jednom izdanku svaki rod dođe do vrhunca, tada je Isus i kao čovjek skupio sve one plemenite oznake svojih pradjedova. . . On je baštinik njihovog slavnog imena, njihovih kreposti, njihovih zasluga, jer „ovdje je veći od Salamona".

Ali u genealogiji ima i zasjenjenih mjesta. Tu je i Tamara, koja je prevarila svoga svekra Judu i od njega rodila djecu. . . Tu je jerihonska bludnica Rahaba, koja je sakrila izraelske špijune, i zato je bila poštеđena u općem pokolju, kojeg su Izraelci izvršili kod osvajanja Jerihona. . . Tu je Betsabeja, majka Salamonova, do koje je David došao prolivši nevinu krv njezinog muža na strahovito podli način. . .

I to Evanđelista spominje na prvom mjestu, kada predstavlja Židovima (jer je na židovskom jeziku izvorno pisano to evanđelje) obećanog Mesiju. On je mogao nešto prešutiti, preko toga prijeći ili barem ne izričito istaknuti. Evanđelista to ne taji, nego otkriva pred stoljećima.

Zašto?

I mi smo potomci svojih roditelja, djedova i pradjedova. Nosimo na sebi sve one lijepe sposobnosti, koje su oni možda stekli uz najteže okolnosti čuvajući se grijeha i boreći se o krepost. . . Koliko je nadalje bilo utrošeno energije brige i ljubavi u našem odgoju. . .

No, nemaju možda svi tu sreću, da se mogu ponositi svojim pretcima. Ima možda netko među njima, zbog koga se moramo stidjeti, koji nas ozloglašava, radi kojega često puta

osjetimo neki prezir kod onih, koji nas osobno bolje ne poznaju, a sažaljenje kod onih, koji su u stvar upućeni. Možda nam je Bog, po našem mišljenju, dao premalo kroz naše roditelje u nasljedstvo. Da smo barem bolje talentirani, da imamo više glazbenog dara, da imamo ljepše tjelesne oblike, da su nam omogućili temeljitiju i bolju izobrazbu.

Da se radi toga previše ne žalostimo; da to ne smatramo nekom svojom tragedijom života; da se ne osjećamo ožigosani žigom sramote; da se ne smatramo manje vrijednim, pače toliko manje vrijednima, da mislimo, da nam je nemoguće biti dostojan Božje službe, ili ako baš ne to, tada, da nikako ne možemo na sebi ostvariti savršeni svećenički lik onako, kako to mogu drugi, prema kojima nije priroda (a budimo iskreni, pa priznajmo, da u dubini duše bacamo krivnju na Boga) tako maćuhinski - po našem mišljenju - postupala.

Zato je utješno za takve ljude, da u genealogiji čitamo imena, koja ne služe na čast - na prvi mah - Spasitelju i nisu bila baš najbolja reklama Onome, koji je za sebe tvrdio, da je obećani Mesija, koji je došao osloboditi izabrani narod! Pogotovo, kad znademo, da je Bog radi svojih planova izdvojio jedno Biće iz mnoštva grješnika, da bude savršeno stvorenje i odredio, da bude Majkom Boga-Čovjeka! Ali zar nam baš ta činjenica ne govori, da Onaj, koji je došao, da spasava grješnike i da bude njihov prijatelj, nije htio, da sve svoje pretke učini takvima, samo da ne bi tkogod pomislio, da su na savršenost pozvani samo oni, koji potječu od savršenih predaka. . .

Iz toga nam mora biti jasno: *Nikakva sjena niti ljaga ne pada na Spasitelja radi baštine, jer ona nije nipošto važna za osobnu vrijednost i mi možemo postati najveći miljenici Božji, a da nemamo slavnih predaka, niti njihove pozitivne baštine*. . . Istom iza ove genealogije, koju je Evanđelista nabrojio, dolazi život Isusov, pa tako isto i iza naše baštine započinje naš osobni život, kojeg i mi možemo započeti i završiti s Gospodinom. . .

U Svetom Pismu čak se i na više mjesta spominje, da su neprijatelji ili neupućeni ljudi (Natanael) nabacili Isusu njegovo podrijetlo, ali se On na to nije uopće obazirao, niti Ga je to smetalo i paraliziralo u njegovom radu.

Što više, to nam može služiti na dobro, u koliko nam dolazi kao prst Providnosti Božje, da nas time drži na pravom putu. . . Kolike je spasilo siromaštvo roditelja! Kolikima je slaba nadarenost pomogla, da su postali jake volje! „U Beču je bio jedan ubojica vođen na stratište. Kroz znatiželjnu svjetinu progurao se jedan mladi čovjek, klekao pred zločincem i zamolio ga za blagoslov. To je bio njegov sin. Kad je to car saznao, dao ga je na studij." (Momme Nissen, O. P. Meine Seele in der Welt, str. 309.)

Dakle, nemamo nikakvog razloga smatrati našu baštinu nepremostivom zaprekom na putu prema savršenosti, pa je naš osjećaj malovrijednosti posve bez temelja. Bog može i iz kamenja načiniti djecu Abrahamovu, a pogotovo može svećenika, koji ozbiljno teži za savršenoću, izmodelirati iz srca, koje tako čeznutljivo gleda prema obroncima i vrhuncima savršenosti, a radi krivo formiranog uvjerenja smatra, da je zauvjek isključeno iz onoga, za čime teži svaki kucaj njegova srca.

Po svojem smo rođenju uključeni u naravnu zajednicu svoje obitelji i svoga naroda, a po vrhunaravnom rođenju - svetom krštenju - u vrhunaravnu zajednicu svete Crkve i na taj način ukopčani po životu milosti u njezin Božanski život, koji iz Glave Mističnog Tijela - Krista, struji u sve udove kroz sva stoljeća do dana današnjega. . . U nas prelazi onaj život, koji je sveta Crkva kroz dva tisućljeća sačuvala neprekinuto u svojoj djeci, kojega i mi dobivamo u svoju baštinu.

U toj baštini - povijesti katoličke Crkve, a koju možemo uzeti kao svoju genealogiju, otkrivamo dva pravca.

Pozitivni: U sekularnom životu Crkve nailazimo na imena tolikih svetih papa, biskupa, svećenika i vjernika; na tolike apostole, mučenike, priznavaoce, djevice i udovice; na tolike - svijetu nepoznate - dragulje i veličine, na kojima se izgrađivala milosna katedrala svete Crkve i uraštavala direktno ili indirektno - u triumfalnu Crkvu na nebu. . . Kako možemo biti ponosni na te velikane ljudske zajednice i katoličke Crkve! . . .

Ali među njima se nalazi i druga serija, nažalost dosta dugačka, koju nam naši neprijatelji neprestano predbacuju i radi kojih se na nas često puta nabacuju blatom prezira i sumnjičenja. Niz onih, kojih se moramo stidjeti, što nosimo na svojim leđima breme te baštine, koja je nažalost po krštenju postala i naša, i radi koje osjećamo neku suodgovornost za njih. Time što smo se uključili u zajednicu svete Crkve, postali smo dionici tih slabosti, pa nas to boli, kad se toga sjetimo, kao da se

tiče nas samih i kao da nas osobno netko zbog toga napada; nije ni čudo, ta mi smo s njima u jednom organizmu, pa zato i organski povezani; ubodeš se na trn u petu - usta viču i cijelo se tijelo grči, a oči suze!

No, gore glavu! Za nas to ne smije igrati nikakvu ulogu! Gospodin je pripustio, da i u rodoslovlju Njegove Crkve - Mističnog Njegovog Tijela - bude tamnih točaka, kao i u genealogiji prigodom historijskog rađanja!

Uzmimo samo hrabro, bez ikakvog osjećaja malodušnosti radi tih mučnih i teških perioda, potpuno našu vrhunaravnu baštinu na sebe i osjećajmo se kao sretna djeca svete Katoličke Crkve, jer je i ono zlo, koje je Gospodin Bog tijekom stoljeća pripuštao, služilo kao što se vrlo brzo iza toga ispostavilo, za neko, još veće dobro! Defetizam, koji bi nekoga spopao radi toga, nije nikako na mjestu, jer dok upiremo prstom na tolike i tolike, koji odoše - iako su možda težili za savršenošću - krivim putem u propast ili na stramputicu, odmah upiremo i na uzroke, radi kojih su tako prošli, pa se možemo toga najbrižnije klonuti i ići pravim putem.

Osim ovih, da tako kažemo gotovo tautologijom, baštinjenih baština naravnim i vrhunaravnim rođenjem, imamo i mi svoju osobnu baštinu, koja obuhvaća u nama sve od prvih proplamsaja svijesti, pa do dana današnjega.

Kolikih stvari ima u toj našoj svijesti, radi kojih se možemo iskreno radovati, biti ponosni i pogledati svakome u oči!

Ali, koliko ima i tamnih mrlja, slabih točaka i crnih dana! Kako takve uspomene često puta nadiru u svijest, baš onda, kad se za nešto lijepo i plemenito oduševimo, pa upravo koče svaku duhovnu aktivnost i vrhunaravni polet duha. Kako često puta osjećamo upravo neko gotovo zamjetljivo ruganje i potsmjehivanje na račun naših dobrih odluka i kao da svojim duševnim očima opažamo neko tako blisko, ali daleko i tuđe lice puno zlobnih grimasa, koje nam odnosi svako veselje iz duše!

Da li ćemo radi toga biti u neprestanoj žalosti noseći crni flor oko svoje duše? U neprestanom stanju duševne anemije i nesposobnosti, da se za nešto oduševimo? Da li ćemo se od sada smatrati građanima drugoga reda, koji nemaju svih privilegija ostale djece Božje? Možda bi to netko i htio, da ostanemo uvijek u takvom raspoloževju, ali na to nemamo pravo!

Treba zaboraviti što je bilo do sada i ne vući taj nesretni teret baštine svoje prošlosti. Isus je rekao Nikodemu, a i svima bojažljivcima, koji sa čeznućem u srcu žele ići za Njim, ali se boje surove, zlobne i zavidne kritike, pa u tihim satima dolaze Gospodinu: Oportet denuo renasci! U tom je najveća umjetnost: htjeti pristati, poniziti se toliko, pa se ponovno roditi u svojoj svijesti, iznova započeti posao, koji prvi puta nije pošao za rukom. . . Zar nije rekao Zakeju, koji se popeo na smokvu svoga položaja i svoga krivo stečenog bogatstva, da siđe brzo s nje i pođe svojoj kući, da u zanosu duše i sreći divnoga trenutka izravna sve prošle račune, pa pođe za Gospodinom ne okrećući se unatrag. Da, ali za to se traži poniznosti, pa ako to ne prihvatimo, znači, da se naš osjećaj malovrijednosti temelji zapravo na krivoj poniznosti, koju otvoreni- je treba nazvati njezinim pravim imenom, oholost, ili - možda i nesvjesna - farizejština pred samim sobom.

Ako, dakle, sami sebi priznamo u otvorenosti srca, da ono do sada nije bilo dobro, pa započnemo s najosnovnijim vježbama, uvjerit ćemo se, da je istinita tvrdnja jednog od najvećih katoličkih filozofa Jaques-a Maritaine-a: „Bog nas uči pomoću naših razočaranja i zabluda, da na koncu razumijemo, da moramo vjerovati samo njemu, a ne i ljudima."

Recimo sa Psalmistom: Nunc coepi!

Još nekoliko riječi i o našoj specijalnoj baštini, a to je povijest našega zvanja.

Kolikih li lijepih odluka od onoga sretnoga dana, kada smo u dubini svoje duše osjetili, kako nam zvoni poziv Gospodnji! Kolikih li junačkih čina, da se pođe za tim idealom i kolikih li, velikih žrtava, da se ostane njima vjeran! Kolikih li blistavih duševnih radosti radi održane vjere!

Ali nažalost, kolike li nevjere, kolebanja, žalosti za egipatskim loncima punim mesa, kojih nitko ne zna, ali ih je zabilježio seizmograf i fina fotografska ploča naše savjesti. . .

Ni ta nas baština, kakva god bila, ne smije baciti u malodušje. Zar se u divnim riječima svetog Augustina: Sero te, Domine, amavi! ne krije više upravo neutaživa želja za reparacijom i nadopunom onoga, što je izgubljeno, nego osjećaj malodušnosti!? Baš to neka bude motor i pokretač budućeg stremljenja prema savršenosti.

Naš osjećaj malodušnosti, koji nas tako često hvata, nema, dakle, nikakvog realnog i objektivnog oslona, nego je on produkt subjektivnih naših raspoloženja, koje podžaruje

nečisti duh ili svijet, ali ako je tome tako, nemamo baš nikakvo pravo, da ih poslušamo, kad nam i razum i vjera govore sasvim drugačije! Zato, u takvom slučaju, nemojmo govoriti o malodušju, nego o oholosti ili tvrdoglavosti ili živčanoj bolesti, a te se stvari najprije moraju izliječiti, pa zatim poći naprijed!

Spomenimo samo još jednu stvar.

Evanđelista navodi samo na početku svog Evanđelja potpunu Isusovu genealogiju radi historijske istine, a kasnije uvijek spominje samo najljepše događaje iz genealogije i njezine najodličnije članove. Kako je to tankoćutno!

Budimo i mi tankoćutni! Ističimo kod drugoga samo ono, što je lijepo, plemenito, karakterno; ono, što će razveseliti, osokoliti, pomoći mu; spominjati tako, da on vidi, da mi s njime suosjećamo. A ono, što bi ga moglo žalostiti, što mu ne služi na čast, nemojmo niti spomenuti! Ima nekih, koji vole na taj način upravo ogorčavati život drugome. Svaki ima nešto u svojoj prošlosti ili u svojoj baštini, što ga i onako ponizuje, pa nemojmo i mi taj i onako već dosta veliki teret svojim postupcima povećavati.

Riješeni u duši svakog tereta baštine i prošlosti, pođimo vedro za Gospodinom, koji nas poziva: Ostavi sve i slijedi Mene!

„Et in Deo meo transgrediar murum!“

Haec doce et exhortare

(Naerti za propovijedi o glavnim kršć. istinama)

5. Tri zlatne osnovne veze s Bogom: vjera, ufanje i ljubav

U mnogim se našim crkvama, nedjeljom prije svečane sv. Mise, moli, među ostalim molitvama, i: Djelo vjere, ufanja i ljubavi. Svi vjernici znadu, da su vjera, ufanje i ljubav tri glavne kreposti, koje zovemo bogoslovskim krepostima. Ali, već je manje poznato vjernicima, da to nisu samo kreposti, nego i zapovijedi. Zapovjedano nam je vjerovati, ufati se i ljubiti i ta je zapovijed najglavnija među svima, jer — kako lijepo veli sveti Augustin — naši se odnosi prema Bogu temelje na vjeri, izgrađuju se po ufanju, a svršavaju se ljubavlju. (Govor 27).

I. Zapovijed vjere. U današnje vrijeme, kada se bezvjerstvo sve više širi, mnogi misle, da je vjera stvar posve ličnog uvjerenja, ličnog mišljenja, nešto posve neobvezno. Ne moraš vjerovati! Nitko od tebe ne traži da vjeruješ! Kao što vjeruješ ili ne vjeruješ susjedima na ulici, isto je tako posve na volju i s vjerom u Boga. Po volji!

Ali, ipak nije tako! Vjerovati, to je Božja zapovijed. Ta te zapovijed veže. Ne možeš nekažnjeno ne vjerovati. Bog te doduše ne sili da vjeruješ, ali traži od tebe da vjeruješ. „Bez vjere nije moguće ugoditi Bogu“ — kaže Sv. Pavao — „jer onaj, koji hoće da dođe k Bogu, valja da vjeruje, da ima Bog i da plaća onima. koji ga traže“ (Hebr 11,6). „Tko uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se, a tko ne uzvjeruje, osudit će se“ (Marc 16,16).

Grijeh je dakle ne vjerovati. To je uvreda Božja. Kao što je uvreda za svakog ozbiljnog čovjeka, kad mu drugi ne vjeruju, što on ozbiljno tvrdi, tako je velika uvreda Božja, kad ne ćeš vjerovati ono što je Bog objavio. Bog je najistinitiji, najmudriji, najbolji, najmoćniji, te Njegov ugled traži da Mu vjerujemo.

Ne vjerovati zavodniku — to je dužnost. Ne vjerovati klevetniku — to je dobro djelo. Ne vjerovati lašcu i varalici — to je razboritost, ne vjerovati šaljivdžiji, to je dovitljivost. Ne vjerovati odmah glasinama i pričanju ljudi — dobro je. Ali ne vjerovati ozbiljnom i poštenom čovjeku — to više nije lijepo. Ne vjerovati onome, tko ti dobro želi i dobar ti savjet daje — to je glupost. Ne vjerovati svom dobročinitelju — to je uvreda, a ne vjerovati Bogu — to je grijeh.

Treba vjerovati, jer se na vjeri temelji cijeli naš život. I naravni i nadnaravni. I onaj, koji govori, da ništa ne vjeruje ili da vjeruje samo ono što vidi, ne govori istinu. Zar je on svagdje bio, zar je sve naučio, sve iskusio? Ako vjeruje povjesničarima, ako vjeruje liječnicima, ako vjeruje učenjacima, ako vjeruje novinama i radiu, zašto ne bi i Bogu? A ako on kaže, da ne vjeruje ni onima niti ikom drugom? Onda možemo kazati sa sigurnošću, da kod njega nije baš sve u redu. S pravom je rekao jedan mudrac: „Za onoga, koji svakom sve vjeruje, ne bih još smio tvrditi, da je glup. Ali za onoga, koji kaže da ništa ne vjeruje, mogu sa sigurnošću tvrditi da je luđak!

II. Zapovijed ufanja. Ufam se u Te, o premilostivi Bože moj, da ćeš mi... oprostiti sve

grijehe i dati slavu nebesku. Tako molimo u djelu ufanja. Zapovijed je Božja, da se u Njega ufamo, da u životu više puta u sebi probudimo čin ufanja, osobito onda, kada smo malodušni, kada smo očajni. „Uzdaj se vazda u Boga svojega", piše Ozija prorok (12,7). A Sv. Petar veli: „Budite trijezni i zacijelo se nadajte milosti, koja Vam se pruža u otkrivenju Isusa Krista" (1. Petr. 1,13). Moramo biti sigurni u to, da će nam Bog oprostiti grijehe, da će nam u svemu pomoći svojom milošću i da će nam On biti plaća, samo ako budemo i mi oko toga nastojali. Riječi Sv. Pisma su o tome nedvojbene. „Radujte se i veselite se, jer je velika vaša plaća na nebesima"(Matth 5,12). Sv. Ivan Krstitelj govori za Isusa: „Evo Janje Božje, koje oduzima grijehe svijeta" (Jo, 1,29). A Sv. Ivan Apostol kaže: „Ako priznajemo grijehe svoje, vjeran je i pravedan, da nam oprosti grijehe i očisti nas od svake nepravde" (1 Jo, 1,9). Nikada dakle ne smijemo biti malodušni, ne ufati se u Boga, pa neznam u kakvom stanju bili. Ne smijemo biti malovjerni, pa bili makar i u većoj oluji, većoj opasnosti nego Apostoli. S druge strane ne smijemo opet biti preuzetni, pa računati, da će nas Bog spasiti, ako mi i ne budemo nastojali, da se spasimo, ili čak vjerovati, da se možemo spasiti i sami bez pomoći Božje.

III. Zapovijed ljubavi. Treća je i najveća zapovijed, koja se temelji na bogoslovnim krepostima, zapovijed ljubavi. Sam je Božanski Spasitelj rekao: „Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom misli svojom. To je najveća i prva „zapovijed" (Matth 22,37-38). „Koji ne ljubi, ne poznaje Boga, jer je Bog ljubav", kaže sv. Ivan (1 Jo. 4,8). „Bog je ljubav i koji ostaje u ljubavi, u Bogu ostaje i Bog ostaje u njemu" (1 Jo, 4,16). Bog traži od nas, da Ga ljubimo! Zar to nije uistinu Božanska zapovijed, koja ne traži u prvom redu pokornost, strahopoštovanje, nego ljubav? Traži ljubav, jer je to najjača veza.

Perzijski kralj Kozroa imao je odličnog vojskovođu — Rustema. Zbog njegove vjernosti i odanosti, kralj ga je odlikovao mnogim počastima. Međutim visoka čast je toliko zaslijepila Rustema, da je počeo razmišljati i raditi na tome, kako bi kralja zbacio i on zasjeo na prijestolje. Kad je kralj saznao, što Rustem sprema, sazove svoje savjetnike i upita ih, što da radi s njime. „Najtežim i najjačim okovima ga treba vezati, rekoše mu oni, i ne pustiti ga više nikada iz njih". „Dobro, reče kralj nakon duljeg razmišljanja, učinit ću to!" Dao je pozvati Rustema i — kad mu je taj došao — zagrlio ga je, sve mu je oprostio i dao mu je još veći položaj. A kad su ga dvorjanici i savjetnici pitali, zašto je to učinio, rekao je: „Savjetovali ste mi, da Rustema vežem najjačim lancima. Ja sam to i učinio. Vezao sam ga uz sebe najjačim vezom, vezom ljubavi".

Tako i Bog hoće, da nas uz sebe priveže ljubavlju. A On je tu ljubav i zaslužio, jer od Njega sve imamo. „U Njemu živimo, mičemo se i jesmo". On drugo ništa ni ne traži, jer tko ljubi iskreno Boga, taj će i onako iz ljubavi prema Njemu sve učiniti, štogod može. „Ljubi Boga i čini što hoćeš" — kaže Sv. Augustin. I ima pravo! Jer ako Boga ljubiš, sigurno ne ćeš htjeti ono, što se Bogu protivi. Budeš li Boga iskreno ljubio, ne će u tvom srcu nikada prevladati neuredna ljubav prema ovome svijetu. Stvoren si da ljubiš! Ali znaj, ne bude li glavni i jedini predmet tvoje ljubavi Bog, bit ćeš nesretan i na ovom i na drugom svijetu!

Vjera, ufanje i ljubav! To su tri kreposti i tri zapovijedi, koje smo prije svega dužni obdržavati. Prva nas upoznaje s Bogom, druga nas povezuje s Bogom, a treća nas sjedinjuje s Bogom. Zato je ova zadnja i najveća. „A sad ostaje vjera, ufanje, ljubav, ovo troje, ali je najveća među njima ljubav" (1 Cor. 13,13).

6. Bezvjerje: prokletstvo čovjeka

Promatramo li odnos ljudi, s kojima živimo, prema Bogu, možemo ih svrstati u nekoliko kategorija. Jedni vjeruju živo i čvrsto, žive onako, kako ih vjera uči, pa i onda, kada treba radi vjere, poput Abrahama, žrtvovati i ono, što je najdraže. Drugi vjeruju, ali se boje javno ispovijedati svoju vjeru, oni je taje. Uzrok je tome, kako znamo, strah i ljudski obzir. Junački to svakako nije, ali dokle god nije teška uvreda Bogu, dokle god ne predstavlja tešku sablazan za bližnjega, možemo razumjeti i oprostiti. Treći su oni, koji poštuju doduše Boga, ali ne onako kao mi, koji su krivovjerci. Četvrti su, koji uopće ne vjeruju, ili barem tako kažu, a zovemo ih nevjernicima ili otpadnicima.

Nas ovdje zanima, kako može netko postati bezvjerac i krivovjernik. Nas dakle ovdje ne zanimaju oni, koji su kao takvi rođeni od svojih roditelja, i koji prema tome nemaju za

to nikakve subjektivne krivnje. Ona za njih počinje tek tada, kada uvide, da su na krivom putu, a ne bi htjeli potražiti pravi put.

Ali katolici, koji su kao katolici rođeni i odgojeni, zašto oni otpadaju od vjere? Zašto oni postaju bezvjerci? Zašto u tom ostaju uporni pa čak i do smrti?

Sve bismo uzroke mogli svesti na intelektualne i moralne.

1. Intelektualni uzroci: prvi je uvjet vjerovanja, uz Božju milost, znanje vjerskih istina, kao i motiva, radi kojih prihvaćamo vjerske istine. Prava i iskrena obrazovanost pruža čovjeku obilje razloga da vjeruje. Glasoviti Pasteur je rekao: „Upravo zato, jer sam mnogo razmišljao i učio ostao sam religiozan kao bretonski seljak. Da sam još više razmišljao i učio, postao bih religiozan kao bretonska seljanka". Neznanje i manjkavo poznavanje vjere je razlog radi čega se čovjek udaljuje od vjere. Iskustvo nas uči, da često učeni ljudi, govoreći o osnovnim istinama vjere, pokazuju temeljno neznanje. Pa možda bi i pisac ovih redaka otpao, kada bi istina bila ono, što takav čovjek iz neznanja tvrdi!

Drugi je razlog bezvjerja precijenjivanje ili podcijenjivanje ljudskog razuma. Jedni drže, da je sam razum dosta, da se riješi „zagonetka života", a drugi mu poriču moć, da može spoznati i natprirodne stvari. Osim toga su tu i predrasude, s kojima čovjek već unaprijed gleda sve probleme vjere, pa je jasno, da mu i one smetaju, da njegovo znanje, bilo istina ili motiva, bude potpuno.

2. Moralni uzroci: Razgovaramo li s čovjekom, koji je otpao od svoje vjere, ili je odbacio koju vjersku istinu, i pitamo li ga, koji su ga razlozi na to naveli, redovito ne ćemo dobiti istinit odgovor, napose ako su razlozi s moralnog polja. Od njega bismo mogli dobiti pravi odgovor tek nakon obraćenja. To su priznali toliki obraćenici, koji su točno opisali svoje stanje u vrijeme, kad su se nagađali s milošću. Sve dotle traže ljudi mnoge „dokaze" i „razloge", za taj svoj čin, no svi oni izgube svoju vrijednost pred iskrenim odgovorom: kriv je grijeh!

a) Grješni život. Da, grijeh je uzrok otpada u bezvjerstvo i krivovjerstvo, ako ne uvijek, a ono barem najčešće.

Ako od odpadnika dobijete ovaj odgovor, sigurno je iskren, a iskrenost je znak dobre volje, a dobra volja je znak obraćenja. Inače, u koliko vas ne odbije pogrdama i ruganjem, reći će, da je sam došao do „uvjerenja", da nema Boga, da je do sada bio na „krivom putu" i da je konačno „uvidio" istinu.

No mi dobro znamo, kakvo je „razmišljanje" dovelo do nevjere ili krivovjerja. Svaki čovjek to proživljava, kad padne u grijeh. Kad padneš u grijeh, pred tobom stoje dva puta: jedan te vodi natrag Bogu, a drugi: što dalje od Njega! U tvojoj nutrini nastaje borba i o njezinom ishodu ovisi hoćeš li se vratiti Bogu ili ne, hoćeš li se pokajati iii ne, hoćeš li reći: „Oče, sagriješio sam!" — ili, da bi ipak otklonio odgovornost i ušutkao grješnu savjest — kazati: Nema Boga! Da, nakon grijeha čovjek počne „sumnjati" u Boga, „razmišljati" o protudokazima, priželjkivati, da Ga ne bi bilo. Nisu te dakle nikakvi razlozi doveli do nevjere ili krivovjerja, nego si ih ti sam izmislio, da opravdaš svoju nevjeru i grijeh.

Eto dakle, odgovaram i opet na pitanje: koji je razlog nevjere i otpada, da je to vrlo često grijeh.

Veliki kompozitor i virtuoz na klaviru Chopin bio je jednom u Parizu u društvu bezvjeraca. Mnogo se tamo govorilo protiv vjere. Odjednom se on digne i reče: „Gospođe i gospodo, metnite ruku na srce i priznajte: Svi bismo mi vjerovali, kad bismo čisto živjeli".

b) Oholost. Drugi je razlog oholost. Nevjernik i krivovjernik često prezire „zavedene" vjernike ili ih žali. On smatra katoličko uvjerenje „bajkom", a svoje, zaključkom „zdravog razuma". Ima tu malo, a često i mnogo, oholosti. Presmiono je naime ustvrditi, da su „neoborivi dokazi" protiv Boga vrijedniji i jači od naših dokaza, da On postoji.

Vidio jedamput neki bezvjerac mlado pastirče kako se moli. Pristupi malomu, da mu se naruga. Izvadi dukat, pokaže mu i zapita: „Znaš li, mali, što je to?" — „Znam, to je dukat!" „Dobro, ti si se malo prije molio. Dat ću ti ovaj dukat, ako mi pokažeš, gdje je Bog". Bio je uvjeren, da pastirče ne će znati odgovoriti. No ono izvadi iz pastirske torbe jabuku i zapita: „Znate li, što je to?" — „Jabuka!" „Dobro, ja ću Vam dati ovu jabuku, ako mi pokažete, gdje Bog nije!"

Mogu se dakle ovamo primijeniti riječi: „Svijetlo je došlo na svijet, ali su ljudi radije imali tamu, nego li svijetlo, jer su njihova djela bila zla. Jer svaki, koji čini zlo, mrzi na svijetlo i ne dolazi k svijetlu, da ne dođu na vidjelo njegova djela" (Jo 3,19-20).

7. Bez Boga ne možemo živjeti

Čovjek je sastavljen od duše i tijela. Kada ne bi imao dušu, bio bi životinja. Kad ne bi imao tijela, bio bi anđeo. Ovako nije ni anđeo, ali nije ni životinja, nego posebno stvorenje Božje. Stvorenje koje u sebi spaja dva svijeta: duhovni, nevidljivi i materijalni, vidljivi svijet. Čovjek je krasna kombinacija duha i materije, kombinacija, kakvu može izvesti samo Bog.

Zato što je sastavljen od duha i materije, u čovjeku postoje i dva života: duhovni život, život duše i materijalni život, život tjela. Tijelo mu živi kao i tijela drugih stvorenja: postaje iz tjelesne veze, raste i razvija se uzimanjem hrane i pod uticajem bioloških procesa i na koncu iznemogne i raspada se poput svih drugih. Ali ovaj život tijela nije život cijelog čovjeka. Drugo počelo, duh, živi u njemu i on oplemenjuje cijelog čovjeka i cijeli njegov život. U čovjeku se razvijaju mnoge sposobnosti, koje nisu vezane za tijelo i koje nisu produkt tijela i koje ne služe tijelu. Njihov život kroz to postaje drukčiji, nego čisti vegetativni život, a on sam se visoko uzdiže kroz to iznad drugih stvorenja. S pravom zovemo čovjeka: krunom stvorenja. Duša ga njegova čini sposobnim, da živi religioznim i kulturnim životom. Sav napredak, moral, red, kulturu imamo zahvaliti tom počelu i Onomu, tko je to počelo u čovjeka udahnuo.

Ne smijemo biti tako naivni, da se dademo zavesti, da je religiozni i kulturni život čovjeka samo plod materije, proizvod moždanih bora i ganglija. Sama materija nije u stanju poslužiti ni kao dokaz za postanak materijalnog, tjelesnog života, a kako bi onda ona mogla biti uzrokom misaonog, duhovnog života?

I za jedan i za drugi život imamo zahvaliti Stvoritelju. Bog je Stvoritelj i duhovnog i materijalnog svijeta. Bog je Stvoritelj i našeg tijela i naše duše. Ali nije samo Stvoritelj nego i Uzdržavatelj. Bog je svijet stvorio, On ga i uzdržava. To je temeljna istina kršćan. nauka. „Kako bi moglo nešto postojati, kad ti to ne ćeš? Kako bi se bilo nešto uzdržalo, kad ti to nebi proizveo?" (Sap 11,25).

On je dakle Stvoritelj i Uzdržavatelj moje duše i moga tijela. On se brine za cijeli svijet, dakle i za mene. „On je stvorio velikog i maloga, jednakim načinom brine se sa sve" (Sap 6,7).

O Bogu ovisi naš tjelesni život. Bog je sazdao naše tijelo, Bog nam daje potrebnu hranu, Bog nam daje „kruh naš svagdanji". Ponizite se dakle pod silnu ruku Božju, da vas povisi u vrijeme (pohoda)! I svu brigu bacite na njega, jer se on brine za vas! (1. Petr 5,6-7).

Bog se čak brine i za našu hranu i odijelo. „Ne budite tjeskobno zabrinuti za život svoj, što ćete jesti i što ćete piti, ni za tijelo svoje, u što ćete se obući. . . Zna Otac vaš nebeski, da vam treba sve ovo" (Matth 6,25-52).

Kako se Bog brine za naš tjelesni, tako se brine i za naš duhovni i duševni život. Bez Njegove pomoći život naše duše bio bi jadan. Svojom pomoći Bog diže našu dušu u nadnararavni red. A milostima, koje nam obilno nudi i daje, napose u sv. sakramentima, omogućava, da život naše duše ostane uvijek na toj visini. „Od punine njegove mi svi primismo milost za milošću. . . po Isusu Kristu dođe milost i istina" (Jo 1,16-17). Bez milosti, pomoći Božje, ne bismo mogli živjeti pravim religioznim, duhovnim životom. A bez duhovnog života propale bi vremenom sve tekovine čovječjeg duha i to ne samo religija, nego i nauka i umjetnost. Najdivnija djela u umjetnosti nastala su kroz religiozno nadahnuće. Ono što je solidno i korisno u nauci, sve velike tekovine ljudske misli, isto je postignuto pod utjecajem i pomoću duhovnog života. Što je filozofija bez religije? Beskrajno i sterilno nadmudrivanje, zbrka nejasnih i mutnih pojmova. Umjetnost i nauka bez vjere ne mogu uzdignuti čovjeka, niti same mogu postojati.

Znam, da mnogi sumnjaju u to. Zahvaćen brzim i ludim tempom života, čovjek nema vremena danas da razmišlja. Vremenom stiče uvjerenje, da je on sam taj ili društo, zajednica, koja onemogućuje njegov život. Gubi ufanje u Boga, misli da se može ufati u sebe ili zajednicu.

To mišljenje i to uvjerenje je propast i tragedija današnjeg čovjeka. S jedne strane u čovjeku to mišljenje budi oholost, samosvijest i drskost. Sam ćeš izgraditi svoju budućnost! Sam si sposoban izgraditi raj na zemlji. A s druge strane, isto to mišljenje u časovima nemoći, osamljenosti, propasti, uništava čovjeka, tjera ga u očaj. Bio je naučen, da se uzda u svoju snagu, u svoje sposobnosti, u svoje mogućnosti, a sad, kad mu je snaga na izmaku, kad su mu i sposobnosti otkazale, kad je i mogućnosti izgubio - što da radi, u što da se uzda? Ipak je strašno živjeti bez ufanja u

Boga, bez nade. Slava ovoga svijeta prolazi. Prolazi mladost, ljepota, bogatstvo, zdravlje - sve! Što će ti ostati, ako si se samo u to ufao, ako su ti ove stvari pružale jedino zadovoljstvo?

Ležao je na samrtnoj postelji mladi umjetnik, slikar. Bio je neobično talentiran, sposoban, tako da je postao još kao mladić slavan. Ali mu je slava bila na propast. Lijep, mlad, sposoban, bogat - predao se sav uživanjima i nemoralnom životu. To je ubrzo potkopalo njegovo zdravlje i u 24. godini svog života, slomljen i iscrpljen ležao je u bolnici. Prigodom pregleda upita liječnika, ima li nade u ozdravljenje. Liječnik mu je odgovorio neodređeno, nejasno i on shvati, da za njega više nema nade. Zatraži papir i olovku. Kad su mu dali, napiše gore tekući datum, a ispod toga datum svog rođenja. Izračuna razliku: 24 godine, 3 mjeseca i 7 dana. Evo, reče, to je moj život: 24 godine, 3 mjeseca i 7 dana = 0! Zgužva papir, baci i papir i olovku, klone na krevet i umre. To je život bez vjere, bez ufanja, bez nade. Takav je svršetak onoga, koji se uzda u ovaj svijet.

Umirao je također u jednom samostanu stari, sijedi redovnik. Savjesno je kroz dugo godina obdržavao pravila svoga reda, pobožno i smireno čekao je smrt. Kada je obavio svetu ispovijed, primio sveto bolesničko pomazanje, dali su mu u ruke upaljenu svijeću umirućih, i počeli moliti litanije umirućih, ali dok su drugi molili, on se zadovoljno smiješio. Nije se to svidjelo strogom gvardijanu i prekori ga: „Slušaj, nije lijepo, da se u tako svečanom i odsudnom času smiješ“. Ali mu umirući vedro odvrati: „Kako se ne bih smijao i veselio? Sedamdeset sam godina služio Bogu i sad ide čas, kad ću primiti nagradu!“ I to rekavši, blago usnu.

Služite Gospodinu i u Njega se ufajte. To neka bude geslo našeg života! „U Tebe se Gospodine ufam i ne ću biti postiđen dovijeka“. Sve je od Boga, i njemu se sve vraća. Zato moramo u prvom redu Bogu služiti, da bismo na kraju od Njega primili i nagradu.

8. Svrha i važnost deset zapovijedi Božjih

„Kada je Gospodin u početku stvorio djela svoja i od stvorenja njihova razdijelio ih na dijelove njihove, tada je uredio za sva vremena djela svoja i područje njihovo po vrstama njihovim. Ne trpe ona oskudicu i ne umaraju se i neprestano rade svoj posao. Nijedno ne tiska drugo i nikada se ne opiru migu njegovu“ (Eccli 16,26 squ).

Tako u sv. Pismu St. Zavjeta Isus, sin Sirahov, hoće naučiti ljude razboritosti i mudrosti, pozivajući ih na promatranje onog divnog sklada, koji vlada u svijetu. Taj sklad, ta savršena harmonija među mnogobrojnim stvorovima, doista mora zadiviti svakog mislioca.

A otkuda taj sklad i red? Mi ljudi, koji jedini od svih stvorova na ovoj zemaljskoj kugli imamo razum, odmah uviđamo: Mora postojati zakon, pravilo za svako stvorenje. Svako biće se mora držati tih zakona i zato između stvorova vlada red. Mi ljudi ne samo da slutimo postojanje zakona, što ih je Stvoritelj odredio svrhom stvorenju, nego ih i otkrivamo i koristimo se njima. Mi znamo, da sve na svijetu — nastajanje, postojanje i prestanak raznih bića i stvari — biva po strogim i neumoljivim zakonima. Ti su zakoni tako mnogobrojni, da ih nismo mogli do danas sve otkriti, a ipak su tako skladni, da savršeno upravljaju ogromnim mehanizmom svijeta. Mi nadalje znamo, da te zakone nisu postavili stvorovi sebi, jer ih se velika većina posve nesvijesno drži. Mi dobro znamo, da te zakone nismo ni mi postavili, nego ih samo otkrivamo i služimo se njima. Mi, doduše, pronalazače prirodnih zakona zovemo veleumima i genijima. Ljude obuzme doduše radost i ponos, kad otkriju koji od tih zakona, pa u svojoj oholosti smatraju sebe tvorcima tih zakona, neograničenim gospodarima svijeta.

Ali kad se malo ohlade, onda uvide stvarnost. Nismo mi gospodari prirode i svijeta, nego stvorenja, koja se isto tako moraju držati onog zakona, koji im je Stvoritelj odredio.

Da, i mi smo vezani zakonima i to mnogo više nego druga stvorenja. Što je koji stvor složeniji, time su brojniji zakoni, koji ga vežu. Mrtve su stvari najmanje, živa bića više, čovjek najviše vezan raznim zakonima. Zašto? Zato, što u sebi, u sastavu svog tijela, nosi mrtve materije, pa je vezan onim zakonima, koji vežu sva živa bića. Ali on još ima dušu, razum i slobodnu volju, pa je vezan i onim zakonima, koje je Bog postavio za taj dio njegovog bića i njegovih sposobnosti. Što više, Bog je digao čovjeka u nadnaravni red, da može živjeti milosnim životom i za konačnu

svrhu njegovog života je odredio baš onaj vječni, nadnaravni život, pa je vezan onim zakonima, koji upravljaju tim njegovim životom.

Ovi su zakoni, što ih je Bog postavio razumskom dijelu čovječjeg bića, isto tako potrebni i nužni, kao i drugi prirodni zakoni, koji upravljaju svijetom. Jedina razlika je u tome što — dok ostale prirodne zakone: biološke, fizičke i kemijske, sva stvorenja (pa i mi) automatski, nesvijesno izvršavaju, često ni ne znajući za njih — ove zakone moramo upoznati i svojom voljom izvršavati. Bog nas je digao u red viših stvorova, a to odlikovanje se vidi baš po tome, što Njegove zakone ne izvršavamo automatski nesvijesno, nego snagom svoje vlastite volje.

A koje su te zapovijedi, koji su ti zakoni? To su uglavnom deset zapovijedi Božjih, koje je Bog izričito objavio na Sinajskoj gori kako vam je dobro poznato. Moramo bolje upoznati zapovijedi Božje, da bismo ih bolje obdržavali. A potrebno ih je izvršavati, jer o tome ovisi „biti" i „ne biti" našeg ljudskog života. O prirodnim zakonima ovisi postojanje i život bića. Ne može kemijski spoj postojati bez onih zakona, što ih mi zovemo kemiskim zakonima. Ne mogu tjelesa biti bez onih zakona, što ih mi zovemo fizičkih zakonima. Ne mogu živa bića postojati bez onih zakona, što ih mi zovemo biološkim zakonima. Ne može ni čovjek, razumno biće biti bez onih zakona, koje mu je Bog postavio. **Ljudski**, naglašavam, **ljudski život** je vezan za te zakone. Jer ako se ti brineš samo za to, da se u tebi pravilno i nesmetano odvijaju biološki zakoni, da redovito primaš hranu, da je pravilno svariš, da tvoji organi pravilno funkcioniraju, to još nije dosta. Onda se ti brineš samo za svoje tijelo, a tvoje tijelo još nisi cijeli ti, to još nije cijeli čovjek! Ti nisi samo tijelo, ti nisi životinja, ne možeš to ni biti da i hoćeš, nego si čovjek, stvor sa dušom i tijelom. Ako se brineš samo za polovicu svojega „ja", onda se ne brineš za čovjeka, uništit ćeš sebe. U tvoj život spada nužno i razumski život, moralni život, nadnaravni, milosni život. Zato si stvoren, zato živiš, to je zakon za tebe! Ako se ne brineš za taj život, čeka te propast. Ako ljudi odbace zakone, koje im je Bog dao u tu svrhu, da mogu živjeti životom, koji im je On odredio, čovječanstvo će neminovno propasti. Ne samo kulturno, moralno. etički, duhovno, nego i biološki. Za životinje je dovoljno održavanje bioloških zakona, ali za čovjeka nije. Zar oni užasni poremećaji u svijesti ljudskog roda, što su ih ljudi proživljavali i preživljuju i danas, nisu dovoljan dokaz za to. Ne daj, Bože, da, makar i kratko vrijeme, ljudi pokušaju živjeti bez zapovijedi Božjih. Što mislite, što bi bilo? Recimo, da izbrišu petu zapovijed Božju? Hoćeš li moći onda mirno izaći na ulicu? Da izbrišu šestu zapovijed? Onda za nekoliko desetljeća ne ćeš vidjeti ljudska lica na zemlji. Vidjet češ samo iskrivljene hrptenjače, oronula lica, upale oči, pokvarenu krv. Neka se izbriše sedma i deveta zapovijed i izbit će među ljudima razbojnički rat za međusobni imetak. Neka se izbriše osma zapovijed i muž ne će više imati povjerenja u ženu, majka u sina.

Jao čovječanstvu, ako razbije sinajske ploče! Kada je Bog predao Izraelcima svoje zapovijedi, rekao je ovo: „Evo blagoslov i prokletstvo stavljam danas pred vas. Blagoslov, ako se budete pokoravali zapovijedima Gospodina Boga vašega, koje vam danas predajem. Prokletstvo, ako se ne budete pokoravali zapovijedima Gospodina Boga vašega i skrenete s puta, koji vam sada pokazujem" (Deut 11, 26-12).

Blagdan i prokletstvo, život ili propast! To je u pitanju, kad se radi o obdržavanju ili neobdržavanju zapovijedi Božjih. O tim zapovijedima ovisi naš vječni i zemaljski život. Ili će čovječanstvo ostati vjerno Božjim zapovijedima, ili se odriče života. Jer onih deset kratkih rečenica, na onim dvijema kamenim pločama, uklesane su za sva vremena i za sve ljude.

Obnova katoličke obitelji

(uz blagdan sv. Obitelji)

Uz veliku tajnu Utjelovljenja i Otkupljenja najuže je povezana i tajna kršćanskog braka — obitelji. Krist, koji je došao da rasvijetli svijet svojom naukom i svojim primjerom, ostaje 30 godina u siromašnoj Nazaretskoj kućici, da tako ta obitelj postane primjer i uzor svake obitelji. Ona je postala uzor i primjer, kako po Isusu svaka obitelj može sebi osigurati sreću na zemlji i spas u vječnosti, živeći u miru i slozi, kršćanskoj ljubavi i pod zaštitom Isusa, Marije i Josipa.

Obitelj. „Tajna je to velika; i ja velim obzirom na Krista i Crkvu" (Eph 5,32). Na tu veliku tajnu su danas ljudi zaboravili. Zaboravili su, da je ona od Boga nikla još u raju zemaljskomu, „od koga je svaka zajednica na nebesima i na zemlji" (Eph 3,15) i da ju je Krist posvetio u vremenu. Zaboravili su na opomenu svetoga Pavla, da svi moraju sudjelovati na sazidanju Kristova tijela, „dok ne stignemo svi u mjeru dobi punine Kristove" (Eph 4,13). Zaboravili su, da se već ispunjuju riječi biskupa Kettelera: „Doći će vrijeme, kad će svećenika nestajati, ali Crkve ne će nestati, jer će obitelji preuzeti sve funkcije svećeničke". Vratili su se ljudi naravi, zemlji, tijelu. A sveti Pavao veli: „Tajna. . . ali velim: s obzirom na Krista i Crkvu".

I blagdan će svete Obitelji biti najbolja prilika, da se obnove naše obitelji, koje padaju sve dublje. Svjedoče to nesloge, rastave, preljubi, svadje, pusta ognjišta. . . Ima Krist, ima čitava sveta Obitelj predbaciti našim obiteljima: da su zaboravile na dana obećanja, da su ostavile prvu ljubav, da se u braku drže nauka Balaamova, koji zavodi djecu svete Crkve, da ima malo imena, koja ne oskvrniše svojih haljina, da su jako mlake, — ni vruće ni hladne — i da postoji opasnost da budu odbačene zauvijek!

Krist preko obitelji u Nazaretu, kao i one u Kani, tumači svoju „veliku tajnu". Ni ovdje se ne će od Njegovih riječi i nakana promijeniti ni jedna jota sve do konca svijeta.

On u obitelji ne ruši ljudsku narav. On samo nadgradjuje nešto više, nadnaravno. Toliko nas je povezao sa sobom, da smo postali s Njime jedno. Svaki pogled našeg oka, svaki pokret ruke, svaka pojedina misao u Njemu, po Njemu i s Njime postaje posvećena i zaslužna. Od toga nije isključio ni one prirodne, intimne veze izmedju muža i žene. On onu zemaljsku i nestalnu ljubav pretvara u plemenitiju i posve novu, kao ono vodu u vino na svadbi u Kani. Njihov medjusobni život postaje služba Bogu. Ono, što se medju krsćanima ne smije ni spomenuti, to vjenčanjem postaje za njih izvor milosti.

Sakramentalna milost čisti njihovu ljubav i sjedinjuje ih u nerazriješivu vezu, koja je samo slika one veze, koja veže Krista s Crkvom. Po Božjem planu, nisu samo posvećeni odnosi medju njima. I odnos prema djeci po svetom sakramentu postaje posve drukčiji: roditelji nisu njihovi potpuni gospodari, oni su im prvi svećenici i prvi učitelji u školi kreposti i svetosti.

I zato treba obitelji vratiti Kristu. Treba ih staviti pred svetu Obitelj. Tko će inače posvetiti njihove veze, tko će u knjigu života unijeti zasluge, koje stiču kršćanski bračni drugovi?

No, na to se lako zaboravi. Veze se s Kristom lako kidaju. Moderni svijet i život tome pogoduje. Nije se lako oprijeti i snaći u svim opasnostima, koje prijete braku: teško je napadnuta nerazriješivost braka, pa zaštita djeteta prije i poslije rodjenja, pa nezaposlenost oca, što je najveća nesreća za obitelj. Nadalje svuda: tijesni stanovi, obitelji s malo djece, pa teškoće s odgojem, pa opasnost da se djeca pokvare. Teško je u tim poteškoćama sačuvati dostojanstvo, u bogatstvu gajiti krepost, a u sredini modernog vremena ostati na visini, na koju je bračne drugove, zajedno s njihovom djecom, uzdigao Gospodin Bog.

I zato je sveti otac Papa Leon XIII. posvetio kršćanske obitelji nazaretskoj Obitelji, da bi, imajući Je neprestano pred očima, kršćanske obitelji uvijek bile duboko svijesne velike ženidbene tajne i njezinih svetih obveza.

Zato je i Papa Pio XI. godine 1931. uveo u Crkvu blagdan Materinstva Blažene Djevice Marije i postavio Nazaret najsvijetlijim primjerom, koji treba nasljedovati u dostojanstvu i svetosti braka, kao i u kršćanskom odgajanju mladeži.

I Papa Pio XII. u čestim svojim govorima, koje drži u zajedničkim audijencijama zaručnicima, stavlja im neprestano pred oči taj svijetli primjer iz Nazareta.

Odgovor na te pozive svaki je dan sve glasniji. Treba obnoviti duši u „veliku tajnu". Treba i danas prihvatiti Kristovu nadopunu, njegove riječi i planove, jer „svaki, koji je od istine, sluša Njegov glas".

Blagdan svete Obitelji je najljepša zgoda, da se naše kršćanske obitelji odazovu pozivu svetog Oca. Taj je blagdan prilika, da se obnovi zakletva vjernosti, koja je na dan vjenčanja dana.

Da se to može, neka posluži kao primjer uspjeli pokušaj jednog župnika. Uveo je pred blagdan sv. Obitelji trodnevnicu, koja je bila namijenjena ocu i majci. Raspored je bio ovakav:

I. Dan: a. Propovijed: ljubav medju supruzima.
b. Litanije presv. Srca Isusova
c. Posvetna molitva obitelji presv. Srcu (Molitvenik: Srce Isusovo spasenje naše 232).
d. O tolika itd.

II. Dan: a. Propovijed: Sloga medju supruzima
b. Litanije Lauretanske
c. Posvetna molitva obitelji preč. Srcu Marijinu
d. O tolika itd.

III. Dan: a. Propovijed: vjernost medju supruzima
b. Litanije sv. Josipa
c. Obnova vjernosti (kao dolje)
d. O tolika itd.

Veli taj župnik, da je trećega dana, na blagdan svete Obitelji, imao u crkvi stotine ženidbenih parova, koji su obnovili jedan drugomu svoju vjernost. To je prizor, koji je rijetka zgoda i za svetoga Oca. — Ne znam, kakva bi se slika mogla iznijeti taj dan pred svetu Obitelj, koja bi Njoj donijela više radosti, a našim obiteljima više koristi?

OBNOVA VJERNOSTI

1. Sveć.: Katolički muževi i žene! Da li zahvaljujete Bogu Svemogućemu za sve darove i milosti, koje vam je u dosadašnjem obiteljskom životu udijelio?

Svi : Zahvaljujemo.

Sveć.: Da li obećajete pred Bogom, da ćete i u buduće sa svojim bračnim drugom u miru, ljubavi i blagoslovu Božjem do konca života živjeti?

Svi: Obećajemo.

Sveć.: Da li obećajete, da ćete i u buduće svoga bračnoga druga u svakoj potrebi i nevolji vjerno pomagati?

Svi: Obećajemo.

Sveć.: Da li obećajete, da ćete i u buduće zajednički Boga ljubiti, Njemu služiti, mlađima dobar primjer davati, djecu u vjerskom duhu odgajati i sve iz ruke Božje dragovoljno primati?

Svi: Obećajemo.

BLAGOSLOV

2. Svi kleknu.

Svećenik podigne desnu ruku i pruži je nad glave vjernika :

Blagoslovio vas Bog Otac, čuvao vas Isus Krist, prosvijetlio vas Duh Sveti, — pokazao vam Gospodin lice svoje i smilovao se vama, — obratio Gospodin lice svoje k vama i dao vam mir sve dane života vašega, obasuo vas svakim blagoslovom nebeskim na otpuštenje svih grijeha vaših, da imate život vječni u vijeke vjekova. O. Amen.

3. Svećenik spusti ruku i nastavlja:

Pomolimo se:

Svemogući vječni Bože, koji upravljaš prave puteve ljudima i ljudskom životu međe postavljaš, ovim poniznim službenicima svojima, koje si do sada blagoslovom svetoga otajstva ženidbe čudnovato vodio, udijeli obilje svoga blagoslova, da ih i u buduće do konca njihova života od zla čuvaš, od grijeha braniš i milošću svojom nadariš. Blagoslovi ih i udijeli im odsada osobito tu milost, da ih u starosti njihovoj ojačaš, u slabosti okrijepiš, u bolesti strpljenjem nadariš, — daj, da ih stariji ljube, mlađi poštuju i slušaju, i svi rado imaju, — daj, da njihov lijepi primjer i njihova sveta ljubav ostane kod nas kao uzor od koljena do koljena. Osobito pak molimo Te, da oni Tebe uvijek ljube, hvale i slave, i da uzmognu poslije ovoga života s nama svima postići vječno spasenje. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

OBNOVA ZAKLETVE.

4. Svi ustaju i dignu tri prsta desne ruke u vis na zakletvu, koju izgovaraju za svećenikom, koji drži u desnoj ruci križ dižući ga visoko nad glavama vjernika:

Tako me Bog pomogao — Blažena Djevica Marija — i svi sveti Božji — da ovdje nažočnu osobu — za svog zakonitog — bračnog druga priznajem — po Božjoj naredbi — i po običaju svete Majke Crkve — i da ju nikada ostaviti ne ću — do svoje ili njezine smrti.—Tako me Bog pomogao!

Ne bismo li možda i mi mogli učiniti isto to? „Si vis . . "
„Vade, et fac similiter!"

Svećenik u društvu

Napisao Kardinal Suhard, nadbiskup pariski

(Nastavak 9.)

Ni tu nema opreke: nema preobrazbe svijeta bez laikata i laikata bez svećenstva. Pravo je i dužnost kršćana da budu apostoli. A pravo i prva uloga je svećenika, da diže, obrazuje, pomaže „borce". Tu je svećenik nenadomjestiv. On nije samo apostol. On je, u ovisnosti o biskupu, apostol u posebnom smislu, apostol po staleškoj dužnosti. Još više: on je glava i vođa svećeničkog posredništva u Crkvi, koje je u osobnoj njegovoj vlasti, po ovlasti i po službi, ali u njemu ima udjela čitavi puk.

Svećenik ili apostol?

A tu se iznova postavlja dilema. Tu joj je i rješenje. Pitanje je uvijek isto. Prema sve većem mnoštvu nevjernika, nije li grijeh čuvati svoje sile za prorijeđeno stado, ili život za manjinu, koja je i suviše obdarena? Večernja, procesije, blagoslovi, - a još više i župski administrativni posao, - zar ne bi oni morali ustupiti mjesto „službi Riječi" (Act 6,4)? No pitanje ide i dalje: šta je prvo: sakramentalno bogoslužje ili širenje Evanđelja?

Život Isusov, nauka i praksa Apostola pokazuju, da se te dvije funkcije ne isključuju, nego popunjavaju. Ako se Evanđelje propovijeda, to je zato, da se ljudi uključe u Mističko Tijelo Kristovo krštenjem. Blaga Vijest je navještaj spasenja, navještaj očinstva Božjega. Te riječi izražavaju dvije druge stvarnosti: oproštenje grijeha, nadnaravni život. Apostol naviješta i obećaje život. On treba da ga donese. Kako, ako ne po Sakramentima, i konačno po euharistijskoj Žrtvi? Samo ona i javna molitva, koja se na nju nadovezuje, omogućit će novim poklonicima Kristovim „u duhu i istini" (Jo 4,24), da se dostojno klanjaju, preko ponora, što ga samo Krist može zajaziti. Još bolje: ako „Riječ" vodi kultu kao svojoj posljednoj svrsi, ona crpe iz njega i svoju djelotvornost. Jer predmet je našeg propovijedanja vjera, koju imamo dati ili uvećati. A to je u posebnom smislu božansko djelo, koje zahtijeva od apostola tijesan dodir s autentičnim izvorima milosti.

Pastir vjernika

Da može biti pastir, svećenik mora biti u isti čas službenik i apostol. Ali za koga? Jer i samo društvo vjernika treba taj dvostruki život: Evanđelje i sakramentalni život. Stoga, poradi tereta, što proizlazi iz njihova malog broja, svećenici se pitaju, ne bi li morali birati, ograničiti se na same vjernike ili same nevjernike.

Definicija i iskustvo Katoličke Akcije odgovaraju na njihovu neizvjesnost, ne kao neko čarobno sredstvo na tom polju misterija i slobodnog predanja, nego kao svijetlo na putu.

Kao službenik Svetoga Boga i Otac zajednice, koja po njemu mora Gospodinu prinositi dužno štovanje, svećenik ima brigu oko duša svih onih, koji su mu povjereni, bili oni „unutri" ili „vani".

On pripada svima i bez razlike. Loše bi razumio, što Crkva očekuje od njega, ako bi mislio, da ga žalosne okolnosti suvremenog ateizma ovlašćuju, da napusti vjernike. Ne će se postići kod nevjernika napredak, ako on zapusti vjeru kod vjernika, da se uzdrma, njihovu dobrotvornost, njihov moralni život; ako pusti, da presuši izvor vjerničke apostolske velikodušnosti i njihove duhovne energije. Briga za krštenike ne smije se smatrati službom drugog reda, a još manje kao nužno zlo. Naprotiv, to je otvoren put, preodređeni prolaz milosti prema masama rastavljenim od Krista.

Stoga će svećenik davati sve svoje napore, da posveti kršćane. Davat će im od kolijevke pa do groba Sakramente života. Pohađat će bolesnike. Propovjedat će. Pazit će na ljepotu i razumljivost crkvenih služba i t. d.

Za nevjernike

Ali ako je Riječ Božja uvijek ista, različiti su oni, koji je primaju. Ljubav, kojom moraju živjeti, izražava se u točno određenim dužnostima otaca i majki obitelji, radnika i namještenika, tehničara, glavara poduzeća. Posvetiti njih značit će pomoći im da nađu svoj posebni poziv i da zadovolje svojim providencijalnim odgovornostima.

Vidi se, da se taj odgoj ne zaustavlja kod onih, koje zahvaća. On je određen i za nevjernike. I to je ono, što ima rehabilitirati tradicionalnu službu. Ona treba da u svemu i svagdje pritječe u pomoć u stvaranju i odgoju vjernika, da oni postanu kršćanskim kvascem. Uz potporu svećenika, uviđavna i realista, koji ih uzima na razini, na kojoj jesu, da ih postepeno odgoji sve do potpunog predanja samih sebe, oni provode duboke preobražaje u svojoj sredini.

Obveza svećenika

U tom pastoralnom nastojanju treba da se svećenici čuvaju dvaju ekscesa. Ponajprije se ne smiju ograničiti na indirektni apostolat, kao da je njihovo jedino pravo, njihova jedina vlast, odgajati borce, koji će jedini biti svjedoci Kristovi u paganiziranom svijetu. To sistematsko nepouzdanje u djelotvornost svećeničkog svjedočanstva usred života, to je predrasuda, koju treba uzeti kao takvu. Protivno tome, nije iluzorna napast za svećenika, sučelice sporosti, koja je prirođena tako dalekosežnom djelu kao što je Katolička Akcija, htjeti je napustiti, pa se baciti isključivo na „direktni apostolat". To se stanovište temelji na krivom pojmu o misiji svjetovnjaka. Ovi imaju poseban poziv svjetovnjaka: živjeti

kršćanski u svom profanom životu i biti u njemu svjedocima Kristovim. Taj pojam samotnog apostolata zaboravlja također nerazrješivu vezu, koja mora svagdje vezivati zajednicu o svećenstvo i obratno.

Neizravni apostolat i izravno svjedočanstvo

Ove dvije posljednje kritičke opaske tiču se samo rada, koji bi isključivao ili zanemarivao suradnju svjetovnjaka. One naprotiv nipošto ne pogađaju stanovite oblike neposrednog dodira, koje je, kako se čini, sam Duh Sveti podigao posljednjih godina.

Funkija svećenika, istovjetna po svojoj prirodi, može primiti, a i primila je u toku vjekova, različite oblike i funkcije: gdje dolazi do izražaja značaj kraljevski, proročki ili bogoštovni, jedan za drugim. Tako je svećenik, a osobito biskup, mogao postati, već prema značaju epohe, „paterfamilias",upravitelj, „branitelj društva", vladalac, sudac itd. U stanovitim slučajevima to se dogodilo pretjeranim presizanjem. U drugim opet slučajevima zato, da ispune blagotvornu funkciju naknade, ako je bila nestašica odgovornih osoba. Obveza „Svećenika — misionara",— siromaštvo našeg rječnika opravdat će ovaj pleonazam. — jednim je dijelom vezana o aktuelne historijske uvjete, i, katkada, o lokalne potrebe.

Ali on u bitnosti proizlazi iz dublje potrebe za svećenika: iz potrebe, da sam nešto iskusi, da uzmogne shvatiti i otkupiti. Stoga u stanovitim okolnostima, o kojima je sudac jedino hijerarhija, potreba tog intimnog prodiranja u krugove, od kojih je Crkva odsječena, može korisno odrediti *odabrane* i *odgojene* svećenike za tu složenu misiju. Najviši crkveni autoritet potvrdio je to nedavno Manjoj Braći Kapucinima, prigodom njihova Generalnog Kapitula: „Današnje vrijeme traži, da oni vrše taj apostolat nesamo u crkvama, — i prečesto ih napuštaju oni, kojima bi trebao taj apostolat, — nego i svaki puta, kadgod se njima kao svećenicima pruži prilika, da vrše tu svetu službu: na selima, u radionicama, u tvornicama, u bolnicama i zatvorima, i kadgod se nađu usred radnika, postavši braćom svoje braće, da ih predobiju za Krista. Neka svoj apostolski znoj združe s radničkim... Upustite se dakle u taj apostolat... ne žaleći truda. Prodrite usred masa kao posrednici mira" (Pismo Nj. S. Pija XII. Generalnom Ministru M. B. Kapucina, D. C., 4.12.1948.)

Svećenik u misiji

U premnogim zemljama, koje se nazivaju kršćanskima, napose u Francuskoj, unatoč nazočnosti bogoštovnih zgrada i svećenika, Crkva nije više vidljiva za mnoge ljude. Oni više nemaju mogućnosti, da se odluče za Krista ili protiv njega. Neizmjerno mnoštvo predrasuda potpuno je izobličilo lice Crkve u njihovim očima. Svećenstvo im je još manje prilazno. Stoga je blagodat, ako svećenici iznova postanu svjedoci. Mnogo manje zato, da uvjere, nego da budu „znaci". Rečeno je zaista: biti svjedok, to ne znači praviti propagandu, čak ni jurišati, to znači *tvoriti misterij.* To znači živjeti tako, da život bude nerastumačiv, ako Bog ne postoji. Svjedoci mnogo manje time, što bi promijenili svoj vanjski način života, nego li čvrstom voljom, da uspostave s razbaštinjenima zbiljsku zajednicu sudbine. Život tih svećenika nije ni bijeg, ni proučavanje života, čak ni težnja za „osvajanjem". To je otkupiteljski poziv. Rad nije za njih izlika ili prilika za „propagandu". To je čin, kojim dobivaju pravo „državljanstva" među pukom, gdje su bili samo stranci, to je trpno i pokorničko sudjelovanje u ljudskom načinu života. Trebalo bi ovdje ponovno uzeti i razviti ono, što smo rekli o svećeniku trpnom službeniku Gospodnjem. (Usporedi također 2 Cor 4,20 sq.; Phil 2,17).

Samo jedan kler

Ali to preuzimanje na teret, u potpunom odricanju, ljudske nevolje i ljudskih težnja, ne će svećenika riješiti dužnosti, — osim iznimnih zvanja, koja će stoga samo potvrditi pravilo, — da okupljaju, odgajaju, hrane odgovorne svjetovnjake, da oni postanu kvascem svoje okoline.

Nema dakle dvaju klerâ: misionski kler i neki drugi, koji to ne bi bio. Svećenici zauzeti potpuno čovječanskim položajem nemaju se zamisliti kao budući i opći tip svećeničke službe. No oni nisu „ni franc-tireuri". Oni su istaknuta oštrica klera, koji je čitav u pokretu. . . Prema tome se lajikat Katoličke Akcije, eventualno svećenici odredjeni za misionarstvo, misionarske župe, — sve troje ukazuje se kao potrebno. *To je samo jedan te isti napor Crkve, da sebe prenese u stanje misije.* Ne valja ih stavljati medjusobno u opreku. Misionarski lajikat Katoličke Akcije treba i misionarski kler i misionarske župe, da bude potpuno uspješan. Misionarski kler ili misio-

narska župa ne bi se mogli zamisliti bez misionarskog lajikata Katoličke Akcije.

Prema tome je normalan oblik svećenika u Božjem puku popumbeno združenje vjernika sa svojim svećenikom, njihovim ocem i glavarom. To će djelovati na njegov misionarski zadatak. On se ne će u prvi mah sastojati u tom, da krsti pojedince, nego, prema često navedenoj formuli, da „zasadi Crkvu" usred mase, u svim krajevima.

Pastoralna teologija i duhovnost

Ovakav program pretpostavlja neizmjeran napor. I to ponajprije misaon napor. Jer kristijanizacija tog novog svijeta traži uistinu rad intelektualnog odricanja. Trebat će nam možda još dugo, da se odučimo stanovitih „metoda srednjevjekovnog kršćanstva". Imamo i imat ćemo dosta muke, da izadjemo iz okvira, što ih je na tako legitiman način u ono doba povukla teologija, koja je mogla izvoditi svoje indukcije samo iz kršćanske činjenice. Prema tome ostaje još uvijek zadatak, da se primijeni bitni napor analize i sinteze teološkom produbljivanju pojma svećenstva, i usporednoj izgradnji svećeničke duhovnosti. Ovdje hoćemo naprosto samo naglasiti hitnost toga rada, a ne da sugeriramo preuranjeno makar i neki pokušaj tog rada.

Medjutim treba *u praksi položiti putokaze.* Ne da se suzi ili osladunjavi integritet dogme ili transcendencija misije. Ni da se sruši ono, što je izgradila mudrost i što će iskustvo pokazati uvijek i dugo vrijednim. Ni da se preteknu odluke Učiteljstva, koje bi se htjelo postaviti pred gotov čin. Nego da se s poštovanjem i objektivno obavijesti zakonita vlast o konkretnim reakcijama mnoštva; da se proberu realne potrebe od prolaznog divljenja u doba, koje tako brzo pretvara novosti u arhajizme; da se učine pametni i lokalizirani pokušaji, te da se čeka, dok iskustvo — i autoritet — ne generalizira. Trebat će gledati veliko, kalkulirati široko, ali i računati, ispitivati pojedinosti, dopuštati objekcije, neuspjehe, zastoje. Trebat će čekati, dok se nešto sagradi, da se može staro oboriti. No ipak treba graditi bez čekanja, privremenim „materijalom", umjesto da se vjernicima i nevjernicima pruže samo nacrti buduće katedrale. Treba misliti predviđati, ljubiti prema mjeri svijeta. ali i prihvaćati, u poniznoj podložnosti stvarnosti, i pripadnosti prošlosti i neizbježive nesavršenosti. Takav se napor pruža sadašnjim i budućim naraštajima svećenstva. O njegovoj pronicavosti, o njegovoj razboritosti, o njegovim razmjerima ovisi velikim dijelom nazočnost Crkve u sutrašnjem svijetu.

IZ BISKUPSKE KANCELARIJE

OKRUŽNICA

Broj: 1948/1952
Predmet: **Post i nemrs u godini 1953.**

Savezno s okružnicom Biskupskog ordinarijata u Đakovu od 2. siječnja 1951. br. 71/1951 (Vjesnik biskupije br. 1/1951. str. 5) obavješćuje se časno svećenstvo i vjernici biskupije đakovačke i apostolske administrature, da, prema odredbi sv. Oca Pape Pija XII. o polakšicama posta i nemrsa broj 8711/1950 od 5. XII. 1950. i obavijesti broj 2994/52 L. od 18. I. 1952., ostaje na snazi i kroz cijelu 1953.

Prema tome svi se naši vjernici mogu služiti ovom olakšicom, kako je označeno u okružnici Biskupskog Ordinarijata broj 71/1951. Zato nije potrebno, da se vjernicima tumače odredbe kanona 1250-1254 C. Z. o postu i nemrsu. Dovoljno je, da se vjernicima objave ove odredbe:

Sv. Otac podijelio je svim vjernicima u F. N. R. J. oprost od posta i nemrsa u sve dane kroz godinu 1953., ali su ipak pridržani ovi:

Dani strogog posta, dakle obdržavanje posta i nemrsa obvezatno je za: Čistu srijedu (Feria IV. Cinerum), Veliki Petak (Feria VI. in Parasceve), dan uoči Velike Gospe 14. VIII. (Vigilia Assumptionis B. M. V. i Badnjak (Vigilia Navitatis Domini).

2. Vjernici, koji se budu služili ovim olakšicama u obdržavanju posta i nemrsa, neka u te dane mjesto posta prikažu Gospodinu Bogu posebno koju molitvu (5 Očenaša i 5 Zdravo Marija) ili drugo koje dobro djelo, napose milostinju siromasima i Crkvi.

3. Posebno želimo, da svećenici i redovničke kuće obdržavaju nemrs na sve petke kroz godinu.

Blagoslov u Gospodinu.

† **Stjepan**
nasl. biskup

Produljenje ovlasti binacije i trinacije. Svim svećenicima, koji su u godini 1952. imali ovlast binacije i trinacije za nedjelje i blagdane, produljuje se ta ovlast - servatis servandis - dok traje za to potreba i postoje kanonski uvjeti i za godinu 1953. Isto vrijedi i za ovlast služenja t. zv. večernje sv. Mise uz uvjet, da se na dokinute blagdane kod večernje Mise mora držati pouka iz kršćanskog nauka, jer je uz taj uvjet sveta Stolica l podijelila ovu ovlast.

Uskrsna sv. Ispovijed. Na temelju posebne ovlasti od svete Stolice, ovim se određuje, da vrijeme za uskrsnu sv. Ispovijed i Pričest, na teritoriju naše biskupije i apostolske administrature traje od nedjelje Sedamdesetnice (1. II.) do blagdana sv. Apostola Petra i Pavla (29. VI.).

Vlasništvo i naklada Biskupskog Ordinarijata u Đakovu — Glavni i odgovorni urednik: Dr Zvonimir Marković — Uredništvo i uprava Đakovo, Strossmayerov trg 1. — Pretplata godišnje 400 Din. — Broj ček. rač. 573-963320 — Tisak Gradske tiskare u Đakovu